Arkusz ćwiczeniowy – opracowanie własne „Pierwsza Ławka". Układ, typy zadań i zasady oceniania wzorowane na egzaminie maturalnym CKE w Formule 2023.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę
albo imię, nazwisko i klasa

Próbny egzamin maturalny — Formuła 2023

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza: PŁ-WOS-PR-2027·Z1 · zestaw 1 · matura 2027

DATA: .....

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci właściwy arkusz: wiedza o społeczeństwie, poziom rozszerzony, zestaw 1.
2. Jeżeli przekazano Ci niewłaściwy arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi.
3. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Termin egzaminu maturalnego z wiedzy o społeczeństwie w 2027 r.: **12 maja 2027 r. (środa), godz. 9:00**.

Stan prawny i fakty w arkuszu: 1 października 2026 r.

Zakres: podstawa programowa kształcenia ogólnego – wiedza o społeczeństwie, zakres rozszerzony (Dz.U. 2024 poz. 1019, zał. nr 1), zgodnie z Informatorem o egzaminie maturalnym z wiedzy o społeczeństwie od roku szkolnego 2025/2026.
Arkusz nie jest materiałem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera **27 stron** (zadania 1–19) i kartę odpowiedzi na ostatniej stronie. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem (na egzaminie próbnym – wpisz imię i nazwisko).
3. Symbol ▣ zamieszczony przy zadaniu zamkniętym oznacza, że rozwiązanie tego zadania musisz przenieść na kartę odpowiedzi. Ocenie podlegają wyłącznie odpowiedzi zaznaczone na karcie odpowiedzi.
4. Odpowiedzi do zadań zamkniętych oznaczonych symbolem ▣ zaznacz na karcie odpowiedzi w części przeznaczonej dla zdającego: zamaluj pola do tego przeznaczone; błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
5. Odpowiedzi do pozostałych zadań zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na dole stron z zadaniami.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
10. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 1.

Mapa. Województwa w Polsce

województwo oznaczone literą A

Granice województw uproszczone.

Opracowanie własne na podstawie konturów Natural Earth (domena publiczna).

Tekst 1. O jednej z mniejszości narodowych

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 przynależność do mniejszości […] zadeklarowało w Polsce 141 062 osoby – najwięcej spośród mniejszości narodowych wymienionych w ustawie z 2005 r. W województwie oznaczonym na mapie literą A, w którym w 2021 r. naliczono 954 133 mieszkańców, przynależność do tej mniejszości zadeklarowało 59 663 osoby. W wielu gminach tego województwa obok polskich nazw miejscowości umieszcza się nazwy w języku tej mniejszości, a w części urzędów gmin można się nim posługiwać jako językiem pomocniczym.

Opracowanie własne na podstawie: GUS, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 – mniejszości narodowe i etniczne (dane z 2021 r., tabela „Kraj i województwa").

Tekst 2. Biogram

Epifaniusz Drowniak (1895–1968), znany jako Nikifor Krynicki, był malarzem samoukiem z Krynicy. Jego matka należała do górskiej społeczności wyznającej prawosławie lub obrządek greckokatolicki i mówiącej własnym językiem. Nikifor pozostawił kilkadziesiąt tysięcy prac, głównie akwarel, przedstawiających uzdrowisko, cerkwie i samego siebie. W 1947 r., w czasie akcji przesiedleńczej obejmującej tę społeczność, został wysiedlony na Pomorze Zachodnie, ale wracał do Krynicy. Uznanie przyniosły mu wystawy w kraju i za granicą (pierwsza zagraniczna – w Paryżu w 1958 r.). Na jego nagrobku imię i nazwisko zapisano cyrylicą i alfabetem łacińskim.

Opracowanie własne na podstawie: culture.pl – biogram artysty (Instytut Adama Mickiewicza); Muzeum Nikifora w Krynicy-Zdroju (Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu); pl.wikipedia.org – hasło „Nikifor Krynicki".

Zadanie 1.1. (0–1)

Na podstawie mapy i tekstu 1 zapisz nazwę województwa oznaczonego literą A oraz oblicz, jaki odsetek mieszkańców tego województwa stanowiły osoby, które zadeklarowały przynależność do mniejszości, o której mowa w tekście 1. Wynik zaokrąglij do jednego miejsca po przecinku.

Województwo: .....

Odsetek mieszkańców: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.1
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 1.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Według ustawy o mniejszościach z 2005 r. status mniejszości etnicznej (a nie narodowej) mają

A. Karaimi.
B. Ormianie.
C. Słowacy.
D. Litwini.

Zadanie 1.3. (0–1)

Podaj nazwę mniejszości etnicznej wymienionej w ustawie z 2005 r., z której wywodziła się matka artysty przedstawionego w tekście 2, oraz nazwę akcji przesiedleńczej z 1947 r., w wyniku której artysta został wysiedlony.

Mniejszość: .....

Akcja: .....

Zadanie 2.

Tekst 1.

Wspólnota złożona z wielu wsi tworzy państwo, które powstaje, aby ludzie mogli żyć, a trwa, aby mogli żyć dobrze. Państwo istnieje z natury, a człowiek z natury jest do życia w nim przeznaczony. Kto z natury, a nie wskutek przypadku, żyje poza państwem, jest albo istotą niższą od człowieka, albo wyższą od niego. Spośród wszystkich istot żywych jedynie człowiek ma mowę. Głos zwierząt wyraża tylko przyjemność i ból, mowa zaś służy do odróżniania tego, co pożyteczne, od tego, co szkodliwe, a także tego, co sprawiedliwe, od tego, co niesprawiedliwe. Wspólne rozumienie tych spraw tworzy dom i państwo.

Opracowanie własne na podstawie: Arystoteles, Polityka, księga I.

Tekst 2.

Już w VI w. Boecjusz określił osobę jako indywidualną substancję natury rozumnej. Osoba nie jest jedynie egzemplarzem gatunku ani częścią zbiorowości – jest kimś jedynym i niepowtarzalnym, zdolnym do samostanowienia, czyli do świadomego i wolnego czynu. Z tego wynika zasada, że osoby nie wolno nigdy traktować wyłącznie jako środka do celu, nawet jeśli tym celem jest dobro państwa czy narodu. Osoba spełnia się we wspólnocie – przez uczestnictwo i bezinteresowny dar z siebie. Jej godność nie pochodzi od społeczeństwa ani od władzy: wynika z tego, że osoba jest otwarta na prawdę i dobro, które ją przekraczają, a ostatecznie – na Boga.

Opracowanie własne na podstawie prac dwóch filozofów XX w. (autorów podano w zasadach oceniania).

Zadanie 2.1. (0–1)

Podaj określenie (w brzmieniu greckim albo w przekładzie na język polski), którym Arystoteles nazwał człowieka ze względu na cechy przedstawione w tekście 1.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.2	1.3	2.1
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 2.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy koncepcja osoby przedstawiona w tekście 2 wywodzi się z tradycji myśli chrześcijańskiej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu 2.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 3.

Fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 121. 1. Ustawę uchwaloną przez Sejm Marszałek Sejmu przekazuje Senatowi.

[…]

Art. 122. […] 2. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją.

[…]

5. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpił z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia. Po ponownym uchwaleniu ustawy przez Sejm większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu 7 dni podpisuje ustawę i zarządza jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. W razie ponownego uchwalenia ustawy przez Sejm Prezydentowi Rzeczypospolitej nie przysługuje prawo wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego w trybie ust. 3.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm. (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Zadanie 3.1. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe określenia.

W Sejmie projekt ustawy rozpatruje się w trzech czytaniach. Głosowanie nad całością projektu ustawy odbywa się w ..... czytaniu. Wcześniej, w ..... czytaniu, Sejm wysłuchuje sprawozdania komisji o projekcie, przeprowadza debatę, a posłowie mogą zgłaszać poprawki.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	2.2	3.1
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 3.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B oraz odpowiedź 1., 2. albo 3.

Jeżeli Prezydent RP przekazał ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia, a w ponownym głosowaniu wzięło udział 440 posłów, z których 250 opowiedziało się za ustawą, to ustawa

A.	nie została ponownie uchwalona,	ponieważ	**1.**	do jej ponownego uchwalenia potrzeba co najmniej 3/5 głosów, czyli 264 głosów przy 440 głosujących.
B.	została ponownie uchwalona i Prezydent musi ją podpisać w ciągu 7 dni,		**2.**	do jej ponownego uchwalenia wystarcza bezwzględna większość głosów, czyli 221 głosów przy 440 głosujących.
			3.	do jej ponownego uchwalenia potrzeba poparcia co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, czyli 230 głosów.

Zadanie 3.3. (0–1)

Rozstrzygnij, czy Prezydent RP może przekazać Sejmowi do ponownego rozpatrzenia ustawę, którą wcześniej – na jego wniosek – Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do przytoczonych przepisów. W uzasadnieniu uwzględnij odpowiedni artykuł i ustęp.

Rozstrzygnięcie:

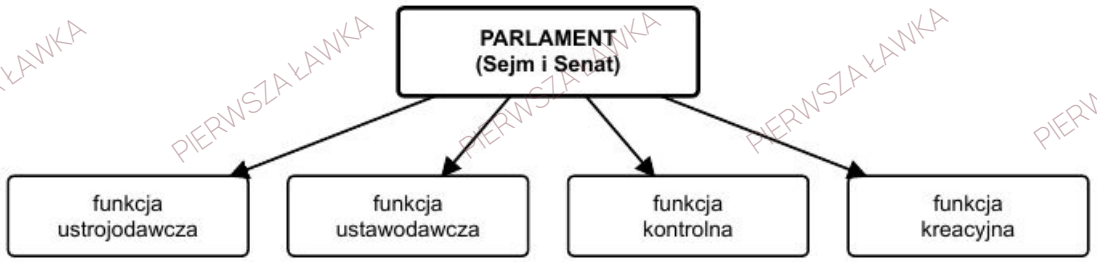
Uzasadnienie:

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.2	3.3
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 4.

Schemat. Funkcje parlamentu

Opracowanie własne.

Fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 235. 1. Projekt ustawy o zmianie Konstytucji może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent Rzeczypospolitej.

2. Zmiana Konstytucji następuje w drodze ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i następnie w terminie nie dłuższym niż 60 dni przez Senat.

[…]

4. Ustawę o zmianie Konstytucji uchwala Sejm większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów oraz Senat bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm. (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Zadanie 4.1. (0–2)

Przyporządkuj każdej z wymienionych kompetencji polskiego parlamentu (lub jednej z jego izb) właściwą funkcję parlamentu przedstawioną na schemacie. Uzupełnij tabelę.

Kompetencja	Funkcja parlamentu
1. Powołanie przez Sejm Rzecznika Praw Obywatelskich za zgodą Senatu	
2. Skierowanie przez posła interpelacji do ministra	
3. Uchwalenie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez Zgromadzenie Narodowe w 1997 r.	
4. Wprowadzenie przez Senat poprawek do ustawy uchwalonej przez Sejm	

Zadanie 4.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Ustawa o zmianie Konstytucji może zostać uchwalona przez Sejm tylko wtedy, gdy na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 230 posłów.	**P**	**F**
2.	Projekt ustawy o zmianie Konstytucji może wnieść do Sejmu grupa co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	4.1	4.2
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 5.

Fragmenty ustawy

Art. 33. 1. Trybunał orzeka w sprawach zgodności:

1) ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją;

2) ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie;

3) przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami.

[…]

Art. 37. 1. Trybunał orzeka:

1) w pełnym składzie w sprawach: […]

d) zgodności ustawy z Konstytucją przed jej podpisaniem lub umowy międzynarodowej z Konstytucją przed jej ratyfikacją, […]

2. Rozpoznanie sprawy w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej jedenastu sędziów Trybunału. […]

Art. 56. 1. Wszczęcie postępowania przed Trybunałem następuje na podstawie wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej uprawnionego podmiotu.

Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, Dz.U. z 2019 r. poz. 2393 (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Fragment Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 194. 1. Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów, wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat spośród osób wyróżniających się wiedzą prawniczą. Ponowny wybór do składu Trybunału jest niedopuszczalny.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm. (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Zadanie 5.1. (0–1)

Na podstawie przytoczonych przepisów podaj najmniejszą liczbę sędziów Trybunału Konstytucyjnego, którzy muszą uczestniczyć w rozpoznaniu wniosku Prezydenta RP o zbadanie zgodności ustawy z Konstytucją przed jej podpisaniem, oraz okres, na jaki Sejm wybiera sędziego Trybunału.

Liczba sędziów: .....

Okres: .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.1
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 6.

Fragmenty ustawy

Art. 196. § 1. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie listy kandydatów na posłów tych komitetów wyborczych, których listy otrzymały co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

§ 2. Listy kandydatów na posłów koalicyjnych komitetów wyborczych uwzględnia się w podziale mandatów w okręgach wyborczych, jeżeli ich listy otrzymały co najmniej 8 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

[…]

Art. 198. Jeżeli warunku określonego w art. 196 § 1 lub 2 nie spełnią listy kandydatów na posłów żadnego komitetu wyborczego bądź któryś z wymienionych warunków spełniony zostanie przez listy kandydatów tylko jednego komitetu wyborczego, w podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się listy kandydatów komitetów wyborczych, które otrzymały co najmniej 3 % ważnie oddanych głosów w skali kraju. Listy koalicyjnych komitetów wyborczych uwzględnia się, jeżeli otrzymały co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów w skali kraju.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, Dz.U. z 2026 r. poz. 1261 (stan prawny na dzień 1 października 2026 r.).

Tabela. Wyniki wyborów do Sejmu RP z 15 października 2023 r.

Komitet wyborczy	Liczba głosów	Odsetek głosów ważnych (%)	Liczba mandatów
KW Prawo i Sprawiedliwość	7 640 854	35,38	194
KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	6 629 402	30,70	157
KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	3 110 670	14,40	65
KW Nowa Lewica	1 859 018	8,61	26
KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	1 547 364	7,16	18
KW Bezpartyjni Samorządowcy	401 054	1,86	0
KW Polska Jest Jedna	351 099	1,63	0
pozostałe komitety (5) łącznie	57 213	0,26	0

Na podstawie: Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 października 2023 r. o wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., Dz.U. z 2023 r. poz. 2234. KW – komitet wyborczy, KKW – koalicyjny komitet wyborczy. Wiersz „pozostałe komitety" – suma obliczona na podstawie obwieszczenia.

Zadanie 6.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Komitet Nowa Lewica uzyskał poparcie wyższe o 1,45% od poparcia komitetu Konfederacja Wolność i Niepodległość.	**P**	**F**
2.	Gdyby komitet Nowa Lewica zgłosił listy jako koalicyjny komitet wyborczy, to przy takim samym wyniku jego listy również uczestniczyłyby w podziale mandatów.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.1
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 6.2. (0–1)

Wyjaśnij, jakiemu zagrożeniu dla demokracji parlamentarnej ma zapobiegać przepis art. 198 Kodeksu wyborczego.

.....

.....

.....

Zadanie 6.3. (0–1)

Podaj nazwę konstytucyjnej zasady wyborów do Sejmu, zgodnie z którą mandaty dzieli się między listy kandydatów stosownie do liczby oddanych na nie głosów. Próg wyborczy ogranicza działanie tej zasady.

.....

Zadanie 7.

Tekst 1.

Głową państwa jest dziedziczny monarcha, który formalnie powołuje premiera, ale zawsze wskazuje lidera ugrupowania mającego większość w izbie niższej parlamentu. Ministrowie są członkami parlamentu, a rząd pozostaje u władzy tak długo, jak ma poparcie izby niższej; przegrana w głosowaniu nad wotum zaufania zmusza go do dymisji albo prowadzi do przedterminowych wyborów. Dzięki wyborom większościowym w okręgach jednomandatowych jedna partia często samodzielnie zdobywa większość, a jej lider ma silną pozycję wobec parlamentu. Na wniosek premiera monarcha rozwiązuje parlament przed upływem pięcioletniej kadencji. Największa partia opozycyjna tworzy tzw. gabinet cieni.

Opracowanie własne na podstawie zasad ustroju i praktyki politycznej jednego z państw europejskich.

Tekst 2.

Prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na pięć lat. Mianuje premiera, a na jego wniosek – pozostałych członków rządu; przewodniczy posiedzeniom Rady Ministrów. Może, po zasięgnięciu opinii premiera i przewodniczących obu izb, rozwiązać izbę niższą parlamentu; ponowne rozwiązanie nie jest możliwe w ciągu roku od wyborów przeprowadzonych po rozwiązaniu. Rząd odpowiada politycznie przed izbą niższą, która może go obalić, uchwalając wotum nieufności. Gdy prezydent i większość parlamentarna pochodzą z przeciwnych obozów, dochodzi do tzw. kohabitacji – wtedy kierowanie polityką wewnętrzną przechodzi w dużej mierze na premiera.

Opracowanie własne na podstawie konstytucji jednego z państw europejskich.

Zadanie 7.1. (0–2)

Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwę systemu politycznego opisanego w każdym z tekstów oraz nazwę państwa, które jest klasycznym przykładem tego systemu.

	Nazwa systemu politycznego	Państwo
Tekst 1		
Tekst 2		

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.2	6.3	7.1
	Maks. liczba pkt	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt			

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 7.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy Prezydent RP – podobnie jak głowa państwa opisana w tekście 2 – może rozwiązać Sejm (skrócić jego kadencję) w dowolnie wybranym przez siebie momencie. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zadanie 8.

Tekst 1.

Społeczeństwo jest umową, ale nie zwykłą umową handlową, którą można dowolnie rozwiązać, gdy przestaje się opłacać. Jest wspólnotą łączącą tych, którzy żyją, tych, którzy umarli, i tych, którzy dopiero się narodzą. Instytucje, obyczaje i przekonania, które przetrwały wiele pokoleń, kryją mądrość większą niż rozum pojedynczego człowieka czy jednego pokolenia. Dlatego państwo trzeba naprawiać ostrożnie i stopniowo, zachowując to, co sprawdzone, a nie burzyć je w imię abstrakcyjnych zasad. Własność i jej dziedziczenie zapewniają ciągłość rodzin i stabilność społeczeństwa, a religia jest fundamentem ładu obywatelskiego.

Opracowanie własne na podstawie dzieła myśliciela politycznego z 1790 r. (autora i tytuł podano w zasadach oceniania).

Tekst 2.

Kapitalizm, który podporządkował gospodarkę zyskowi nielicznych właścicieli, przyniósł ogromny wzrost produkcji, ale także masowe bezrobocie, kryzysy i głębokie nierówności. Naszym celem jest system, w którym interes publiczny ma pierwszeństwo przed prywatnym zyskiem. Wymaga to demokratycznego planowania gospodarki, objęcia kontrolą publiczną jej kluczowych gałęzi – na przykład przez własność społeczną lub spółdzielczą – pełnego zatrudnienia, powszechnego zabezpieczenia społecznego oraz sprawiedliwego podziału dochodu narodowego. Przemiany te należy przeprowadzić metodami demokratycznymi, bez dyktatury i z poszanowaniem wolności politycznych.

Opracowanie własne na podstawie: Cele i zadania demokratycznego socjalizmu – deklaracja Międzynarodówki Socjalistycznej, Frankfurt nad Menem 1951.

Zadanie 8.1. (0–1)

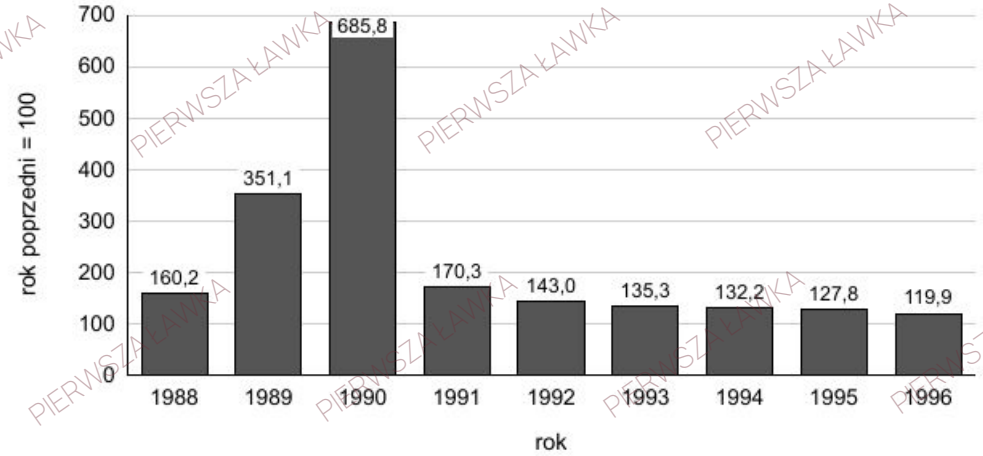
Podaj nazwę ideologii politycznej, której założenia przedstawiono w tekście 1.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7.2	8.1
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 15.

Wykres. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w latach 1988–1996

Na podstawie: GUS, Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 roku (dane za lata 1988–1996). Wartość 685,8 oznacza, że ceny były średnio o 585,8% wyższe niż w roku poprzednim.

Tekst. O początkach transformacji gospodarczej

W sierpniu 1989 r. uwolniono ceny żywności, co przy pustych sklepach i wysokim deficycie budżetu przyspieszyło wzrost cen. Pod koniec grudnia 1989 r. Sejm uchwalił pakiet ustaw, które od 1 stycznia 1990 r. zmieniły zasady gospodarowania. Uwolniono większość cen, wprowadzono wymienialność złotego przy stałym kursie dolara, ograniczono dotacje do przedsiębiorstw i towarów, podniesiono stopy procentowe, a wzrost płac w przedsiębiorstwach państwowych objęto wysokim podatkiem od ponadnormatywnych wynagrodzeń (tzw. popiwkiem). Przedsiębiorstwa straciły gwarancję pomocy państwa w razie strat. Program nazywano „terapią szokową", bo jego skutki – spadek produkcji, płac realnych i bezrobocie – ujawniły się bardzo szybko.

Opracowanie własne.

Zadanie 15.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powszechne uwłaszczenie w okresie polskiej transformacji polegało na

A. zwrocie dawnym właścicielom lub ich spadkobiercom mienia odebranego przez państwo po 1944 r.

B. nieodpłatnym lub symbolicznie odpłatnym przekazaniu ogółowi obywateli udziałów w majątku państwowym, np. w postaci świadectw udziałowych w narodowych funduszach inwestycyjnych.

C. przejmowaniu majątku przedsiębiorstw państwowych przez ich dyrektorów i dawnych działaczy partyjnych.

D. sprzedaży akcji przedsiębiorstw państwowych inwestorom strategicznym, także zagranicznym.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do tekstu i danych z wykresu, jaki był związek między reformami wprowadzonymi od 1 stycznia 1990 r. a zmianami wskaźnika cen w latach 1990–1995.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1	15.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Matura 2027 z WOS – poziom rozszerzony, arkusz próbny 1 z zasadami oceniania

Podgląd pokazał 12 z 55 stron. Pełna wersja: 55 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Próbny arkusz maturalny z wiedzy o społeczeństwie na poziomie rozszerzonym w formule 2027: 180 minut, 50 punktów, z kartą odpowiedzi i pełnymi zasadami oceniania w stylu CKE (przyk
- Przepisy cytowane z aktualnych tekstów jednolitych, dane z GUS, PKW i Eurostatu z podanym rokiem, fakty ustrojowe według stanu na październik 2026 r.
- Plik ma 55 stron A4 w PDF (do druku) i DOCX (do edycji).
- To nowy arkusz, a nie kopia zadań CKE.
- Matura z WOS na poziomie rozszerzonym 12 maja 2027 r.
- (wersja dla absolwentów, którzy zaczęli naukę w 2022 r.
- lub później): 180 minut, 50 punktów, zadania do tekstów prawnych, danych statystycznych, wykresów, map i schematów oraz zadanie rozszerzonej odpowiedzi; dozwolony kalkulator prosty
- Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla liceum i technikum w brzmieniu z 2024 r.
- (Dz.U.
- 2024 poz.
- 1019), zakres rozszerzony.
- Materiał opracowany z pomocą narzędzi AI i sprawdzony pod kątem zgodności z dokumentami CKE i podstawą programową.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/matura-wos-pr-2027-arkusz-probny-1